

Ο ΛΙΜΗΝ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΜΧΩ

Ποῖος τὸ ἤλπιζε πάλιν αὐτὸ τὸ ἀνέλπιστον!... Εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου νὰ σὰς γράψω σήμερον διὰ τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα τῆς Ἀποκρέω, διὰ τὰς ἀραιὰς καὶ ἀναλάτους μασκαράτας τῆς Κυριακῆς, διὰ τὴν ἄσκοπον καὶ ἀνικανοποίητον κίνησιν τοῦ κόσμου, διὰ τὸ ἀνωφελὲς Κομιτάτον τοῦ κ. Ἀσλάνη, διὰ μίαν καλλιτεχνικωτάτην βάρβιτον, τὴν ὁποίαν ἠκούσαμεν τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐν λαμπρᾷ καὶ ζωηροτάτῃ ἐσπερίδι· διὰ τὸ κακὸ πού ἐγένει με τοὺς μασκαράδες εἰς τὸ σπίτι τοῦ Σουρῆ, καὶ τέλος πάντων διὰ τὰ ξεθυμασμένα κούλουμα, τὴν καθ' ἑξῆς καὶ βίβλιν ἐπιτέλεσιν ἐθίμου ἄλλοτε ἀμυζόντος. . . Ἀλλὰ ποῖος αἰσθάνεται πλέον κανὲν ἐνδιαφέρον δι' αὐτὰ καὶ τὰ τοιαῦτα, μετὰ τὸν πολιτικὸν σεισμόν, ὁ ὁποῖος συνεκλόνησε καὶ συνθέραμανε τὴν πρωτεύουσάν μας, εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡρέμων καὶ ψυχρῶν τῆς χρονίων;

Ἐπῆλθε μεταβολὴ αἰφνιδία εἰς τὸ βεῦμα καὶ ἡ χρονογραφία ὀφείλει κατ' ἀνάγκην νὰ κολουθήσῃ τὴν μεταβολὴν αὐτήν. Συνέβη γενικῶς ὅ,τι συνέβη ἐν μικρογραφίᾳ εἰς μικρὰν ὀμάδα οἰκείων συνηθροισμένων ἐν τινὶ αἰθούσῃ τὴν ἐσπέραν τῆς

Καθαρῆς Δευτέρας. Κυρίαὶ καὶ κύριοι ἦσαν ὅλοι νωθροὶ καὶ νυσταλέοι ἐκ τῶν διασκεδάσεων καὶ τῶν ἀγρυπνιῶν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔχασμῶντο. Ἡ φωνὴ τῶν ἐξήρχετο κουρασμένη, σιγαλὴ καὶ συνωμίλου χωρὶς κανὲν νὰ μετακινῶνται ἀπὸ τὰ διθάνια καὶ τὰς πολυθρόνας, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν εἶχον φαίνεται τὴν δύναμιν νὰ ξεκολληθῶσιν. Ἡ ὀκνηρία αὐτὴ πρὸ πάντων τοὺς ἔκαμνε νὰ μείνουν ἐκεῖ ἀργά, μετ' ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχον νὰ ὑπάγουν πλέον νὰ κοιμηθῶσιν. Τὴν δὲ συνομιλίαν τῶν ἔτρεφον τὰ ἀποκρηάτικα σχόλια.

Τὰ ἤκουα δὲ κ' ἐγὼ ὡς νανοῦρισμα γλυκύ, χωρὶς νὰ λαμβάνω πρὸ πολλοῦ μέρος, ἔχων τὴν κεφαλήν ἀνεστραμμένην ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου τῆς καθέδρας μου καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου κλειστούς. Καὶ θὰ ἦτο μία μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε αἰφνης ἀντηγεῖ ὁ κῶδων τῆς θύρας. Προστρέχει ὁ οἰκοδεσπότης. . . ἠκούσαμεν τὴν φωνὴν ἐνὸς φίλου, ὁ ὁποῖος εἶχε κατορθώσει νὰναχωρήσῃ πρὸ ἐνὸς τετάρτου καὶ ὁ ὁποῖος ἐπέστρεφεν ἤδη οὕτω ταχύς καὶ ἀπρόσπτος. Τί ἔτρεχεν ἀρά γε; Ἐπροσέξαμεν. Ἡ λέξις ἔπεσε, τὴν ὁποίαν ἠκούσαμεν εὐκρινῆ, μὰς ἔκαμε νὰνατιναχθῶμεν.

— Τί; τί;

— Ἐπεσε τὸ ὑπουργεῖον!

— Ἀστειεύσαι...
 — Ἀλήθεια σὰς λέγω. Περνοῦσα ἀπ' τοῦ Τρι-
 κούπης καὶ εἶδα νάνεβοκατεβαίνῃ κόσμος.
 Ρωτῶ καὶ μοῦ λένε πέφτει τὸ ὑπουργεῖον...

— Μὰ πῶς ;
 — Νά, ὁ Βασιλεὺς παρήγγειλεν εἰς τὸν Δε-
 λιγιάνῃ νὰ παραιτηθῇ.
 — Εἶνε βέβαιον ;
 — Βεβαίότατον.

Καὶ ἐλησημονήθη ἀμέσως ἡ κόπωση, ἐφυ-
 γεν ἡ νοηρότης, παρήλθεν ἡ Ἀποκρητὴ καὶ οἱ
 μασκαράδες. Ἡ φωνὴ μας ἐζωηρέθη καὶ ἡ συνο-
 μιλία μὲ πληθύνῃ ἐπιφωνήσεων καὶ
 σχημάτων παν-
 τοίων καὶ ἀτά-
 κτων βηματισμῶν
 ἐπέπεσε κατὰ τοῦ
 ἀνελπίστου θέμα-
 τος. Ἐμείναμεν
 συνομιλοῦντες οὐ-
 τω πολιτικὰ ἐπὶ
 ὥρας ὀλοκλήρους.
 Καὶ ἂν ἐνεθυμή-
 θημεν πρὸς στιγ-
 μὴν τὴν πρώτην
 μας συνδιάλεξιν,
 ἦτο διὰ νὰ σημει-
 ῶσωμεν τὴν ἐπα-
 λήθειαν τῆς γνω-
 στῆς προφητικῆς
 εὐφρολογίας τοῦ
 κ. Ροῖδου, καθ'
 ὃν μέχρι τῆς Κα-
 θαρᾶς Δευτέρας θὰ
 ἔμενε πρωθυπουρ-
 γὸς ὁ κ. Θεόδω-
 ρος Δεληγιάννης.
 Ἡ αἴθουσά μας ἐν
 μικρογραφίᾳ ἀνα-
 παρίστα τὴν στιγ-
 μὴν ἐκείνην τὴν
 πρωτεύουσαν.

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΚΑΠΝΙΣΤΑΙ

Ἡ ἐπομένη ἦτο ἔκτακτος ἡμέρα διὰ τὰς Ἀ-
 θήνας. Ὑπὸ παρομοίας συνθήκας οὐδέποτε ἐν-
 θυμούμεθα κρίσιν ὑπουργικὴν.

Ἄλλ' ἐν γένει συνεχίζει πολὺ τὸν κόσμον ἡ ἐκ-
 βασις τῆς κινδυνώδους κρίσεως. Ἀπὸ στιγμῆς
 εἰς στιγμὴν ἠπειλεῖτο κανὲν κίνημα. Οἱ κυβερ-
 νητικοὶ ἠγωνίζοντο νὰ παραστήσωσιν εἰς τὸν
 λαὸν ὡς πραξικόπημα τὴν ἐνέργειαν τοῦ Βασι-
 λέως. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀλλαγμοῦ ἀντήχουν καὶ
 φράσεις μισθῶρων ἢ ἀνοήτων ἡκιστα φιλοβασι-
 λικῆ. Καὶ τ' Ἀνάκτορα περιέζωνεν ὁ στρα-

τὸς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀνωτάτου τοῦ ἄρ-
 χοντος... Καὶ ὁ Τρικούπης ἀρκετὰ ἐγώιστῆς καὶ
 πολὺ περισσότερον τυπικός, δὲν ἐδέχετο τὴν ἀρ-
 χὴν... Καὶ ἄχρουν ὑπουργεῖον δὲν ἤθελεν ὁ Βα-
 σιλεὺς... Καὶ ποῖον λοιπὸν νὰ καλέσῃ ;... Ὅλ'
 αὐτὰ συνεκράτουν τὸν κόσμον ἐν ἀγωνίᾳ καὶ τα-
 ραχῇ. Διαδηλώσεις, ῥήτορες, περιπολῖαι, συμ-
 πλοκαί, ἐπεισόδια, θερμαὶ συζητήσεις, πυρετός.
 Ἡ συγκίνησις ἐκείνη ἢ γεννωμένη ἐκ τῆς προσδο-
 κίας κινδύνου τινὸς ἀγνώστου ἐπέιζεν ὅλα τὰ
 στήθη. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀτμοσφαιρὰ ἦτο βαρεῖα, ὡς
 θὰ τὴν ἐφρατᾶζέτο τις ἐπὶ πεδίου μάχης. Με-

γάλα νέφη ἐπλα-
 νῶντο ἐπὶ τοῦ κυ-
 ανοῦ οὐρανοῦ καὶ
 ἐρραντίζον ἀπὸ
 καιροῦ εἰς καιρὸν
 μὲ σταγόνας ἀ-
 ραιὰς ὡς δάκρυα
 ... Περὶ τὴν ἐσπέ-
 ραν μόλις ἡ κρίσις
 ἔληξεν. Ὁ κ. Κων-
 σταντόπουλος ἐξε-
 πλήρωσεν ἦν ἐδέ-
 χθη ἐντολὴν νὰ
 σχηματίσῃ Κυβέρ-
 νησιν. Τὸ Κράτος
 εὖρε Πρωθυπουρ-
 γὸν καὶ ὁ Βασιλεὺς
 ἔγραψεν ἰδίᾳ χει-
 ρὶ εὐχαριστήριον
 ἐπιστολὴν πρὸς
 τὸν ὑποστράτηγον
 κ. Μαυρομιγᾶλην,
 διὰ τὴν τάξιν τὴν
 ὁποίαν μὲ τὰ συ-
 νετά του μέτρα
 κατώρθωσε νὰ τη-
 ρήσῃ διαρκούσης
 τῆς κινδυνώδους
 κρίσεως.

*

Ὁ ἡμερήσιος
 τύπος — ἴσως ὄχι

μόνον παρ' ἡμῖν — εἶνε κατὰ τὸ ὅποιον δὲν ζῆ μὲ
 τὴν ἰδίαν πάντοτε ζωρότητα. Πότε λιποψυχεῖ,
 πότε ἐμψυχοῦται καὶ ἀναλαμβάνει. Ἐξαρτᾶται
 ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας. Ὁσὴν ἰκανότητα καὶ
 ἂν ἔχωσιν οἱ ἐργάται του εἰς εὗρεσιν θεμάτων καὶ
 δημιουργίαν ζητημάτων ἐκ τοῦ μηδενός, ποτὲ
 σχεδὸν δὲν ἐπιτυγχάνουσι νὰ κινήσωσι τὸ ἐνδιαφέ-
 ρον τοῦ πολλοῦ κοινοῦ, τοῦ θερμοῦ καὶ μόνον και-
 νοφιλοῦ, τὸ ὅποιον τὴν ἐφημερίδα του δὲν τὴν θέ-
 λει οὔτε διὰ νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσεις, οὔτε διὰ
 νὰ βρασιάνῃ τὰς ιδέας του, οὔτε διὰ καλλιτεχνί-

κὰς ἀπολαύσεις, ἀλλὰ διὰ νὰ εἶνε μόνον ἐνήμερος τῶν καθημερινῶν καὶ μάλιστα τῶν τοπικῶν γεγονότων. Ὅταν λείπουν αὐτὰ καὶ λείπουν αἱ μεγάλα εἰδήσεις, ὁ τύπος φυτοζωεῖ. Τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει ὅταν ἕκτακτόν τι κάμη τὸ κοινὸν αὐτὸ νὰ περιμένη τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐφημερίδων μὲ ἀνυπομονησίας πυρετώδη.

Τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποῖαν ἀνά τὰς Ἀθήνας παρήγαγεν ἡ ὑπουργικὴ κρίσις, εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ μετρήσῃ μὲ τὴν κατανώλων τῶν ἐφημερίδων. Ἀνάρπαστα ἐγένοντο τὰ παραρτήματά των, ἀνάρπαστα τὰ φύλλα των. Ἀνέγνωσαν καὶ ἠγόρασαν αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι συνήθως οὔτε ἀναγιώσκουν οὔτε ἀγοράζουν. Ἐφημερίδες αἱ ὁποῖα ἐπώλουν φύλλα κατὰ ἑκατοστάς, ἐπώλησαν κατὰ χιλιάδας· καὶ ὁ κόπος ὁ ἕκτακτος, τὸν ὁποῖον κατέβαλον οἱ δημοσιογράφοι καινοθηροῦντες — διότι ἡ δι' ἄρθρων ἔκφρασις γνώμης ἐμπαθοῦς καὶ προκατειλημμένης ἐπὶ τῶν γεγονότων δὲν ἀποτελεῖ τὸν μεγαλύτερον κόπον τοῦ δημοσιογράφου, — ἐπληρώθη ἄδρῶς ὑπὸ ἀπλήστου κοινού. Ἄλλ' ἡ μεγαλύτερα ἐπιτυχία ὑπ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ὑπῆρξεν ὁ Ῥωμηὸς τοῦ Σαββάτου. Ἐκδοσίς ἐξ ἑπτὰ χιλιάδων ἀντιτύπων ἀνηρπάγη κυριολεκτικῶς ἐν διαστήματι δύο τριῶν ὥρων καὶ ἐδέησε νὰ γίνῃ δευτέρα. Καὶ τὸ ἤξιζε μὰ τὴν ἀλήθειαν. Περιεῖχε τοὺς 24 χαιρετισμοὺς τοῦ κ. Δηλιγιάννη, ἐν οἷς ἐξιστοροῦντο μὲ τὸν συνῆθη ἄκακον καὶ εὐτραπελωτάτον τρόπον τὰ γεγονότα τῆς ἐβδομάδος. Ἐξ αὐτοῦ ἀποσπῶ ἓνα μόνον στίχον, ἐπιγραμματικῆς περιεκτικότητος :

Χαίρε ποῦ πέφτεις πάντοτε μὲ πλειονοψηφία.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ ΠΑΤΡΙΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

Μὲ μεγάλην συγκίνησιν ἤκουσα ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ ἀμάξῃ, ὅτε τὸ πρῶτον κατηρχόμην εἰς Λάρισαν, ὅτι ἐπλησιάζομεν τὸν Βελεστίνον. Οὔτε αἱ ἀρχαῖαι Φεραί καὶ ὁ Ἄδμητος, οὔτε τῆς Ἀλκῆστιδος ἡ συζυγικὴ ἀγάπη καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἡ ταπεινὴ θητεία καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἡ πάλη μετὰ τοῦ Θανάτου, οὐδὲ ἀκόμη τοῦ μεγάλου Ἰάσωνος τὸ θλιβερόν τέλος ἐκέντησαν τόσον τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμά μου. Μόνον ὁ Βελεστίνας, ὁ ταπεινὸς καὶ ἄσημος Βελεστίνας, μὲ τὸν μουδιῆρην καὶ τὸν μπῆρην του, τοὺς χαμηλοὺς οἰκίσκους τῶν δούλων καὶ τοὺς ὑψηλοὺς πύργους τῶν ἀγάδων· μὲ τὰ ἐπηρμένα μέτωπα τῶν κατακτητῶν καὶ τὰς κυπτούσας κεφαλὰς τῶν κατακεκτημένων· μὲ τὸ σκότος τῆς δουλείας

καὶ τὴν πυκνὴν ὀμίχλην τοῦ παρέστη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὀλοφάνερος. Κ' αἰφνης χαμηλοὺς οἰκίσκους, χαμηλοτέρους ἐκείνου ὃν οἱ ἀρχαῖοι Πενέσται τῆς χώρας αὐτῆς κατῴκησαν ποτέ, μοῦ ἐδείξεν ὑπὸ ἀθέβαιον φῶς λυχνίας, γέροντα ὑψηλόν, λευκόμαλλον κύπτοντα ὑπὸ τὸ βάρος δυνατῆς συμφορᾶς καὶ γραῖαν γυναῖκα ἄφρων χαμαὶ καὶ γυναῖκας ἄλλας καὶ ἄνδρας καὶ παιδιά, ὅλους συμμαζευμένους ἐκεῖ, κατατρομαγμένους, ἀναμένοντας ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν φοβερὰν κραυγὴν καὶ φοβερώτερον κτύπημα θανάτου, ὡς ἡ οἰογένεια τοῦ Πριάμου παρὰ τὸν βωμόν τῶν Ἐφρυστίων ἀνέμενε τοὺς ἐπιδρομείς. Καὶ ἰδοὺ ἡ κραυγὴ ἀκούεται εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον καὶ ἡ ποδοβολῆ φθάνει ἀγρία, ἡ θυρὶς θραύεται καὶ πηδῶσιν ἐντὸς μαχαιροφόροι, ἐκσπῶντες τὸν θυμὸν των κατὰ ἀόπλων καὶ ἀνυπερασπίστων θυμάτων !

Καὶ ἦσαν τ' ἀτυχῆ αὐτὰ καὶ ἀνυπεράσπιστα θύματα ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ οἱ συγγενεὶς δεκαοκταετοῦς νεανίου, ὅστις μὴ δεχθεὶς νὰ διαπεράσῃ ἐπὶ τῶν νώτων του διὰ τοῦ ρέυματος τὸν ἄγχν τὸν ἐπνίξεν εἰς τὰ θολὰ νερά του. Καὶ παρηκολούθουν τότε διὰ τῆς φαντασίας τὸν φλογερόν νεανίαν φεύγοντα τῆς πατρικῆς στέγης, τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ πλήρη μίσους τὴν καρδίαν καὶ ὄρκου ἐκδικήσεως τὰ χεῖλη, πλανώμενον εἰς τὴν ξένην, ψάλλοντα τ' ἀγαθὰ τοῦ ἐλευθέρου πολίτου, σαλπίζοντα τὴν ἡμίθεον καταγωγὴν τῶν ἀγγαρευομένων δούλων, πασχίζοντα νὰ κινήσῃ εἰς συμπάθειαν τοὺς ξένους, νὰ συνδαυλίσῃ τὴν κοιμωμένην λάβαν τῶν πατριωτῶν καὶ ν' ἀνάψῃ μεγάλην πυρκαϊάν, ἀποδίδων ὡς ὁ Μωυσῆς τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ὀμοφύλους του καὶ ὡς ὁ Μωυσῆς βασιζόμενος εἰς τὸν Θεὸν του μόνον καὶ εἰς ἑαυτόν. Καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἔβλεπον συλλαμβανόμενον, μαστιγούμενον, φραγγελομένο ἀλλ' ἄκαμπτον κρατοῦντα τὸ ἠράκλειον σῶμα, ὑψηλὰ ἀνατείνοντα τὴν χονδρὴν κατασρόμαλλον κεφαλὴν μὲ τοὺς ἐκφραστικoὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸν μαῦρον μύστακα, ἀλύγιστον τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ῥίπτοντα αὐτὴν μετὰ παρρησίας κατὰ πρόσωπον τῶν τυράννων του :

— Μετὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου αὐτὸς εἶναι ὁ μεγαλειότερος πόθος μου.

Εἶχα ἐμπρὸς μου Ῥήγα τὸν Βελεστινῆ !

*

— Βελεστίνας· δέκα λεπτά !

Ἡ ἔντονος κραυγὴ τοῦ ὀδηγοῦ τῆς ἀμαξοστοιχίας μὲ ἀπέσπασε τοῦ ὄνειρου μου κ' ἔστρεψα γύρω ἐκπληκτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς. Παχέα σιαὶ καὶ ῥωμαλέα βλάστησις ἠγείρετο παντοῦ· τὰ κηπάρια κ' αἰμασίαι καὶ αἱ φυτεῖαι τοῦ Πολυβίου ἠκμαζον ἔτι, ἀποτελοῦντα ὡς καὶ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἐρασμίαν ὄασιν ἀνά τὰς ἀδέν-